

LÄRARHANDLEDNING JEFFERSON

DRAMATEN

HEJ PEDAGOG!

Det här materialet vänder sig till dig som ska se föreställningen Jefferson. Här finns förslag på samtalsfrågor och övningar kring föreställningens innehåll och tematik att arbeta vidare med efteråt. Läs gärna igenom materialet och använd det du tycker känns relevant för din grupp.

Vi på Unga Dramaten arbetar alltid med referensgrupper och provpublik. Vill du veta mer? Mejla ungadramaten@dramaten.se
Sara Berg, publikarbetare och dramapedagog

FÖRE TEATERBESÖKET

Förbered gärna eleverna på de praktiska förutsättningarna inför teaterbesöket. Prata gärna om att teater sker live, till skillnad från bio eller tv. Likväl som att publiken hör skådespelarna hör skådespelarna publiken. Föreställningen är ca två tim, inklusive 20 min paus. Det kan vara gott att ha lite mellis till pausen. Föreställningen spelas i Målarsalen, ingång stora trappan, dörren längst till höger, om du står vänd mot huset.

JEFFERSON – HANDLING I KORTHET

Igelkotten Jefferson hade tänkt klippa sig, men hittar istället frisören död på golvet. Han har blivit mördad – och Jefferson blir misstänkt. Han flyr i panik och måste nu hitta den riktiga mördaren! Som tur är får han hjälp av sin bästa vän, grisen Gilbert. Jakten på mördarna leder dem till människornas land.

UNDER BESÖKET

Låt eleverna uppleva och engagera sig i scenkonsten utifrån sitt perspektiv och sina förutsättningar. Ibland kan vuxna tycka att den som skrattar högt, kommenterar något, vrider sig oroligt eller på annat sätt reagerar på det som sker, låter för mycket eller är störande, medan det för barn och ungdomar kan vara ett sätt att engagera sig i upplevelsen. Du kan vara trygg med att skådespelarna är vana att möta ung publik.

EFTER TEATERBESÖKET

Låt det ta lite tid att smälta intrycken efter föreställningen. Det brukar sedan vara spännande att tillsammans försöka beskriva, tolka och diskutera vad ni har varit med om. Det är lätt att hamna i ett värderande samtal, i termer av bra eller dåligt, men syftet är inte att hitta några rätta svar. Försök i stället att låta samtalet synliggöra olika erfarenheter och tankar av att uppleva och förstå scenkonst.

MINNAS TILLSAMMANS – RUNDA

Samla gärna klassen på stolar i en cirkel. Börja med att låta alla tänka en stund i tystnad på något den minns från Jefferson. Gå sedan en runda där var och en i tur och ordning får säga en sak de minns från föreställningen, till exempel en viss situation, en replik eller något ur scenografin. Uppmuntra gärna eleverna att säga olika saker för att få syn på hur många intryck och minnesbilder en föreställning kan ge. Låt var och en komma till tals utan att andra avbryter eller kommenterar.

SAMTAL

Låt eleverna prata i smågrupper. Dela gärna upp frågorna så att varje grupp tar ett par frågor var. Återkoppla i helgrupp. Låt det finnas utrymme för olika upplevelser, tolkningar och tankar. Det finns inga fel eller rätt.

- > Varför tror nästan alla att Jefferson har mördat frisören Edgar? Varför reagerar folk extra starkt på att han är just igelkott.
- > Hur är djur och människor uppdelade i den här världen? Finns det någon rangordning?
- > Är de andra medpassagerarna på Jeffersons sida? Vad händer när Jefferson berättar för gruppen vem han är?
- > Varför höll Roxanne, Edgar och deras nätverk sin verksamhet hemlig? Hur tror ni att det går för gruppen när mördarna åkt fast?
- > Hur slutade föreställningen? Vad menar Gilbert och hans farbror med att de ska kämpa vidare?

KARAKTÄRERNA I JEFFERSON

**JEFFERSON
(IGELKOTT)**

**GILBERT
(GRIS)**

**WALTER SCHMITT
(VILDSVIN)**

**FRU PERLIER
(EKORRE)**

**HERR PERLIER
(EKORRE)**

**FRU KRISTIANSEN
(GET)**

**SIMONE
(KANIN)**

**ROLAND
(GRIS)**

**CLARISSE
(HÖNA)**

**MARY
(RAPPHÖNA)**

**CAROLE
(GRÄVLING)**

**TULLMAN
(MÄNNISKA)**

**ROXANE
(MÄNNISKA)**

SERVITÖR

**MACKIE
(MÄNNISKA)**

**FOX
(MÄNNISKA)**

**MADELEINE ROLLET
(MÄNNISKA)**

FÖRESTÄLLNINGENS DELAR – SAMTAL

När det gäller scenkonst så är alla komponenter i föreställningen ett resultat av medvetna val. Det finns många som jobbar med en föreställning, utöver de som står på scenen. Till exempel regissör, dramatiker, scenograf, ljusdesigner, kompositör, kostymör, rekvisitör, maskör och tekniker. Hur har de arbetat med den här föreställningen för att skapa spänning? Låt eleverna prata med varandra i smågrupper. Varje grupp kan förslagsvis prata om en punkt.

- Hur användes scenografin och rummet? Var det lätt att förstå var karaktärerna befann sig? Kom det några överraskningar?
- Hur användes ljus under föreställningen? Vilken/vilka stämning/ar bidrog ljuset med? Kom det några överraskningar?
- Hur användes ljud och musik? Var det några läskiga ljud? Kom det några överraskningar?

DJUREN OCH TULLKONTROLLANTEN – LEK

Djuren får inte låta tullkontrollanten sätta sig i den här leken. Alla har varsin stol och sprider ut sig huller om buller. En person har ingen stol och en stol är tom. Personen utan stol är Tullkontrollant. Tullkontrollanten kan inte springa, utan bara gå väldigt sakta. Tullkontrollanten går mot den tomma stolen och då är det de andras uppgift att snabbt sätta sig på stolen för att hindra tullkontrollanten att sätta sig. Då blir en annan stol ledig och tullkontrollanten går mot den osv. När Tullkontrollanten har hunnit sätta sig på en stol är det den som står upp eller den som lämnade stolen som byter och blir Tullkontrollant.

STATYER – UPPVÄRMNING

Detta behövs: Golvutrymme, fungerar bra i klassrummet om man skjuter undan bord och stolar. Dela in klassen i flera smågrupper, cirka 5–7 personer per grupp.

Instruktion: Förklara att eleverna tillsammans, i respektive grupp, ska gestalta olika ord som du kommer ropa ut. De ska använda sina kroppar och bilda så kallade "statyer". Till exempel om du säger "alla blir en cirkel" så ska respektive grupp tillsammans bilda en cirkel, kanske genom att ställa sig i en ring och hålla varandra i händerna. Statyerna ska stå helt stilla och vara ljudlösa. Det är bra om det finns en tidsbegränsning så att grupperna bejakar sina första associationer och hjälper varandra att snabbt ställa sig i statyer. Även om eleverna inte är vana att arbeta med drama brukar den här övningen fungera bra. Du börjar varje mening med "alla blir...", eleverna gör en staty. Du räknar ner från 5–0 och på noll ska alla statyer stå helt stilla. Ropa sen ut nästa ord. Förslag på ord att använda som uppvärmning:

- En cirkel
- En buss
- Ett mord
- Ett rykte
- Frisöralongen Hair var det klippt – en dag när det är fullt med kunder
- När Jefferson går ut från sjukhuset...

EN VIKTIG HÄNDELSE – DRAMAÖVNING

Detta behövs: Golvutrymme, fungerar bra i klassrummet om man skjuter undan bord och stolar. Dela in klassen i flera smågrupper, cirka 5–7 personer per grupp. **Instruktion:** Låt varje grupp välja ut en scen eller situation ur Jefferson som de tycker är viktig för berättelsen. Låt dem sedan gestalta händelsen i en fryst staty. Låt en grupp i taget visa sin staty, låt de andra eleverna gissa vad de ser. Fråga varför de valt just den situationen som en viktig sekvens.

ETT NYTT SLUT – DRAMAÖVNING

Detta behövs: Golvutrymme, fungerar bra i klassrummet om man skjuter undan bord och stolar. Dela in klassen i flera smågrupper, cirka 5–7 personer per grupp. **Instruktion:** Prata om slutet i Jefferson. Låt varje grupp hitta på ett eget slut. Låt dem sedan gestalta händelsen i en kort scen som visar ett alternativt slut.

HETA STOLEN – VÄRDERINGSÖVNING

Låt eleverna sitta på stolar i en cirkel i klassrummet. Det ska finnas en extra tom stol i cirkeln. Eleverna tar ställning till olika påståenden genom att byta plats. Instruktionen är att byta plats/byta stol om man håller med om påståendet och att sitta kvar på sin plats/stol om man inte håller med om påståendet. Uppmuntra eleverna att gå på sin första impuls och betona att det viktiga är att faktiskt ta ställning, men att man såklart får ändra sin åsikt under övningens gång.

Syftet med Heta stolen är att sätta i gång reflektion och samtal, påståendena är igångsättare men det viktiga är att sedan låta eleverna motivera sitt ställningstagande och berätta hur de tänkte. Se till att många olika röster i klassen kommer till tals, men undvik att hamna i en polariserande debatt. Ställ gärna fördjupande följdfrågor, till exempel: Vill du utveckla vad du menar? Varför tänker du så? Är det alltid så? Kan det vara på något annat sätt? Påståendena är inspirerade av föreställningens tematik. Under varje påstående finns också förslag på möjliga följdfrågor i kursiv stil. Börja med ett test-påstående för att prova övningens form, till exempel: *Pizza är godare än hamburgare*

Påståenden:

- Det ligger alltid en viss sanning bakom ett rykte
Varför tror du det? Varför tror du inte det?
- Människor bestämmer för mycket över djur
Varför tycker du att det vara så? Varför tycker du att det inte ska vara så?
- Det kan vara rätt att bryta mot lagen
Om ja? När då? I vilka situationer?
- Det som står i tidningen är alltid sant
Har du sett någon rättelse i tidningen? Kan det finnas flera perspektiv?
- Alla säger små lögner ibland
*Vad handlar det oftast om? Vilken är er bästa påhittade ursäkt?
Vad får man inte ljuga om?*
- Alla människor har fördomar om andra
Hur fungerar fördomar? Vilka fördomar framkom i föreställningen?

LÄNKAR - PEDAGOGISKA MATERIAL OM KÄLLKRITIK

Internetstiftelsen om källkritik

<https://internetkunskap.se/artiklar/ordlista/kallkritik/>

Mediekompassen om källkritik

<https://mediekompass.se/lektionstips/kallkritik/>

BOKTIPS - VILL NI LÄSA MER OM JEFFERSON?

Författare: Jean-Claude Mourlevat, Översättare: Marianne Tufvesson

Förlag: Lilla Piratförlaget

Jefferson

Jefferson tar täten

Jefferson gör sitt bästa